MALTA

QORTI TA' L-APPELL KRIMINALI

S.T.O. PRIM IMHALLEF
VINCENT DE GAETANO

ONOR. IMHALLEF
DAVID SCICLUNA

ONOR. IMHALLEF
JOSEPH R. MICALLEF

Seduta tal-15 ta' Frar, 2007

Numru 2/2004

Ir-Repubblika ta' Malta

v.

Mario Buhagiar

Il-Qorti:

1. Dan hu appell mill-piena moghtija bis-sentenza tal-Qorti Kriminali fid-19 ta' Gunju 2006 fil-kawza fl-ismijiet premessi. L-appellant Mario Buhagiar kien akkuzat b'serq kwalifikat ta' vettura u li hu recidiv f'delitt ta' serq (piena mitluba minn 13-il xahar sa sitt snin), u dan skond l-ewwel kap tal-Att ta' Akkuza; li saq l-istess vettura meta ma kienx

kopert b'polza ta' assigurazzjoni ghall-finijiet tal-Kap. 104 meta kien diga` gie kkundannat ghal dan ir-reat f'okkazjonijiet ohra (multa jew prigunerija ta' mhux izjed minn sena), u dan skond it-tieni kap tal-imsemmi Att ta' Akkuza; kif ukoll b'serq kwalifikat bil-mezz u bil-valur ta' aktar minn elf lira – effettivament *hold up* – minn gojjellerija fil-Belt Valletta u li hu recidiv (piena mitluba minn tliet snin sa tnax-il sena), skond it-tielet kap. Fir-raba' kap, imbaghad, gie akkuzat bil-pussess ta' arma tan-nar jew munizzjoni minghajr id-debita sensja, u li hu recidiv (multa jew mhux izjed minn tliet xhur prigunerija). Dawn ir-reati kollha sehhew f'Novembru tas-sena 2000.

2. Fl-udjenza tad-19 ta' Gunju 2006, Mario Buhagiar ammetta l-akkuzi migjuba kontra tieghu fl-imsemmi Att ta' Akkuza u ppersista f'din l-ammissjoni anke wara li l-Qorti Kriminali wissietu bl-aktar mod solenni dwar il-konsegwenzi tal-ammissjoni tieghu u anke taghtu zmien biex jahsibha u jekk irid jerga' lura minnha. Dik il-Qorti kkundannatu ghall-piena ta' **disa' snin prigunerija** (li minnhom ghandu jitnaqqas kull periodu li hu ghamel taht arrest preventiv biss in konnessjoni mar-reati meritu ta' din il-kawza u mhux ghax kien qed jiskonta xi sentenza ohra ta' prigunerija fl-istess zmien), skwalifikatu milli jkollu jew jikseb licenzja tas-sewqan ghal 12-il xahar, u ordnatlu jhallas l-ispejjez peritali ammontanti ghal Lm140.55c. Biex waslet ghal din is-sentenza, dik il-Qorti ghamlet is-segwenti konsiderazzjonijiet:

"Semghet it-trattazzjoni tal-abbli difensur Dr. Martin Fenech kif ukoll tal-abbli prosekutur Dr. Mark Said;

"Rat il-fedina penali aggornata tal-hati esebita mill-prosekuzzjoni fuq ordni tal-Qorti w ezaminata "seduta stante" mid-difensur tal-hati;

"Qieset is-sottomissjonijiet tad-difiza li jinsabu kollha registrati w senjatament, imma mhux biss, is-segwenti w cioe' :-

1) Li l-hati ammetta fi stadju bikri tal-proceduri u b'hekk evita inkonvenjent ghax-xhieda, gurati u l-Qorti u hela ta' flus biex ikun jista' jsir il-guri;
2) Illi ghalkemm fis-snin disghin jidher li l-hati kellu problema serja tad-droga tant li anki wehel il-habs, jidher li mis-sena elfejn (2000) 'l hawn ikkommetta biss xi reati ta' entita` relattivament inqas gravi;
3) Illi s-serqa tal-karozza jidher li serviet bhala mezz biex ikun jista' jigi kommess il-"hold up" mertu tat-tielet kap u ghalhekk kellha tinghata piena wahda w cioe` dik ghar-reat iktar gravi;
4) Illi waqt il-"hold up" l-hati ma talabx li jinghata flus imma biss uhud mill-oggetti tad-deheb li kienu esposti fil-hanut;
5) Inoltre mis-sena elfejn 'l hawn il-hati kellu zewgt itfal u llum tghabba bir-responsabilitajiet ta' missier;
6) Illi la ma nstabitx l-arma l-Qorti ma kienitx f'posizzjoni tkun taf jekk fil-fatt din kienitx arma propja jew xi wahda finta.

"Ghalhekk id-difiza kienet qeghda titlob piena iktar vicin il-minimu milli l-massimu.

"Qieset is-sottomissjonijiet tal-prosekuzzjoni dwar il-piena u cioe` :-

1) Li f'dan il-kaz ma kienx hemm ammissjoni bikrija ghaliex fl-ewwel appuntament tal-kawza fit-30 ta' Gunju, 2004, meta l-hati seta' ammetta verament fi stadju bikri, dan m'ghamlux u d-difensur tieghu ta indikazzjoni li l-guri kien se jkun ikkontestat;
2) Ghalkemm l-arma li ntuzat fil-"hold up" ma nstabitx, meta l-hati ammetta ghall-akkuzi dedotti kontra tieghu kien qed jammetti wkoll il-kwalifika li ntuzat arma fis-serq imsemmi fit-tielet kap u li giet fil-pussess tieghu arma kif imsemmi fir-raba' kap. Ghalhekk hawnhekk kellna kaz ta' serq ikkwalifikat bl-uzu ta' arma li holoq paniku w terrur fiz-zewg persuni li kienu fil-hanut dak il-hin;
3) Jekk il-hati ma talabx flus waqt il-"hold up", huwa talab li jinghata l-ehxen deheb li kien hemm espost, li wara rrizulta li kellu valur in eccess ta' sebat elef lira Maltin (cost price);

4) Illi l-hati kellu fedina penali refrattarja ghall-ahhar u naqas li jiehu l-opportunitajiet diversi li kienu tawh il-Qrati biex jirriforma ruhu;
5) Illi n-natura ta’ dawn ir-reati ammessi mill-hati hija wahda gravi u sfortunatament l-incidenza taghhom kull ma tmur qed tikber u ghalhekk il-Qorti kellha taghti messagg lis-socjeta` li dawn it-tip ta’ reati ma kellhomx jigu tollerati. Ghalhekk il-piena komplessiva li kellha tinghata lill-hati, fic-cirkostanzi, ma kellhiex tkun inqas minn wahda ta’ bejn tmienja w ghaxar snin.

“Rat il-verbal li bih il-prosekuzzjoni w id-difiza qablu li r-reat taht l-Ewwel Kap tal-Att tal-Akkuza serva bhala mezz ghall-fini biex seta’ jigi kommess r-reat tal-“hold up” ammess taht it-Tielet Kap u ghalhekk, skond l-Artikolu 17(h) tal-Kodici Kriminali, kellha tinghata piena wahda ghar-reat l-aktar gravi cioe` dak taht it-tielet kap.
“Ikkonsidrat:

“Illi l-hati recidiv bl-applikazzjoni tal-Artikolu 17(b)(f)(h) huwa passibbli ghall-piena massima ta’ tnax il-sena w seba’ xhur u gimghatejn prigunerija w piena minima ta’ tlett snin prigunerija w multa ta’ seba’ mija w tmenin lira Maltin, li l-istess hati esprima x-xewqa tieghu li jkun ahjar jekk ma jigix ikkundannat li jhallashom, imma jinghata piena wahda karcerarja komplessiva.

“Illi mill-fedina penali tal-hati jirrizulta li mis-sena 1991 ‘l hawn gie kkundannat mill-Qrati sittax il-darba ghal diversi reati w cioe` tlett darbiet ta’ serq aggravat, darbtejn ta’ tentattiv ta’ serq aggravat, tliet darbiet ta’ hsara volontarja fil-konfront tal-Gvern ta’ Malta darbtejn fil-lock up tal-Belt, Valletta, u darba fil-Habs Civili ta’ Kordin, u diversi hsarat fuq karozzi privati w uniformijiet tal-Pulizija. Instab hati wkoll darba ta’ harba mill-Habs ta’ Kordin u darba ta’ harba mill-ghassa tal-Pulizija tal-Belt, Valletta. Instab hati wkoll darbtejn ta’ pussess ta’ droga erojina w darba ta’ medicina psikotropika, darba ta’ pussess tal-pjanta cannabis kif ukoll ta’ diversi reati tat-traffiku, ksur tal-buon ordni w ingurji w theddid fil-konfront tal-membri tal-Korp tal-Pulizija. Numru minn dawn ir-reati gew kommessi anki wara li hu kien gie akkuzat bir-reati mertu ta’ din il-kawza.

“Illi apparti liberazzjonijiet kondizzjonali w kundanni ghal hlas ta’ xi multi u ammendi, hu gie kkundannat ghal pieni ta’ prigunerija hames darbiet u b’dana kollu jidher li ma tghallem xejn ghax baqa’ ghaddej bil-hajja refrettarja tieghu sa zminijiet recenti.

“Ikkonsidrat:

“Illi wahda mir-ragunijiet li l-abbli difensur adducca in mitigazzjoni tal-piena kienet l-ammissjoni bikrija li rregistra l-hati fis-seduta tallum.

“Illi jigi nnotat pero` li meta l-kawza giet appuntata ghas-smiegh l-ewwel darba, sentejn ilu, u cioe` fit-30 ta’ Gunju, 2004, l-hati, permezz tal-Avukat tieghu ta’ allura, Dr. Manuel Mallia, kien iddikjara li l-kawza se tkun kontestata. B’dan il-mod il-hati baqa’ jgawdi mill-liberta` provizzorja ghal sentejn sakemm kien imiss li l-kawza tieghu tinstema skond it-turn taghha. Ghalhekk hawnhekk ftit wiehed jista’ jghid b’konvinzjoni li sehhet xi ammissjoni bikrija.

“Illi f’kull kaz kif gie ritenut mill-Qorti tal-Appell Kriminali (kolleggjali) fis-sentenza taghha fil-kawza **“Ir-Repubblika ta’ Malta vs. Mario Camilleri**” [5.7.2002] , l-ammissjoni bikrija mhux bilfors jew dejjem , jew b’ xi forma ta’ dritt jew awtomatikament , tissarraf f’riduzzjoni fil-piena.

“Ir-regoli generali li ghandhom jiggwidaw lill-Qrati meta jkun hemm ammissjoni gew imfissra mill-Qorti Kriminali fis-sentenza preliminari taghha “**Ir-Repubblika ta’ Malta vs. Nicholas Azzopardi**”, [24.2.1997]; u mill-Qorti tal-Appell Kriminali fis-sentenza **“Il-Pulizija vs. Emmanuel Testa**” , [17.7.2002]. F’din l-ahhar sentenza dik il-Qorti kienet irriproduciet il-bran segwenti mill-**BLACKSTONE’S CRIMINAL PRACTICE** , (Blackstone Press Limited – 2001 edit. ecc.) :-

““Although this principle [that the length of a prison sentence is normally reduced in the light of a plea of guilty] is very well established, the extent of the appropriate “discount” has never been fixed. In

***Buffery* ([1992] 14 Cr. App. R. (S) 511) Lord Taylor CJ indicated that "something in the order of one-third would very often be an appropriate discount", but much depends on the facts of the case and the timeliness of the plea. In determining the extent of the discount the court may have regard to the strength of the case against the offender. An offender who voluntarily surrenders himself to the police and admits a crime which could not otherwise be proved may be entitled to more than the usual discount. (*Hoult* (1990) 12 Cr. App. R. (S) 180; *Claydon* (1993) 15 Cr. App. R. (S) 526) and so may an offender who , as well as pleading guilty himself , has given evidence against a co-accused (*Wood* [1997] 1 Cr. App. R. (S) 347) and/or given significant help to the authorities (*Guy* [1992] 2 Cr. App. R. (S) 24). Where an offender has been caught red handed and a guilty plea is inevitable , any discount may be reduced or lost (*Morris* [1998] 10 Cr. App. R. (S) 216; *Landy* [1995] 16 Cr. App. R. (S) 908) . Occasionally the discount may be refused or reduced for other reasons, such as where the accused has delayed his plea in an attempt to secure a tactical advantage (*Hollington* [1985] 85 Cr. App. R. 281; *Okee* [1998] 2 Cr. App. R. (S) 199.) Similarily , some or all of the discount may be lost where the offender pleads guilty but adduces a version of the facts at odds with that put forward by the prosecution , requiring the court to conduct an inquiry into the facts (*Williams* [1990] 12 Cr. App. R. (S) 415.) The leading case in this area is *Costen* [1989] 11 Cr. App. R. (S) 182 , where the Court of Appeal confirmed that the discount may be lost in any of the following circumstances: (i) where the protection of the public made it necessary that a long sentence, possibly the maximum sentence, be passed; (ii) cases of 'tactical plea', where the offender delayed his plea until the final moment in a case where he could not hope to put up much of a defence, and (iii) where the offender has been caught red-handed and a plea of guilty was practically certain ….."**

"Fil-kaz in ezami apparti li l-hati kellu l-opportunita` li jirregistra ammissjoni bikrija fl-ewwel appuntament tal-kawza sentejn ilu u dan m'ghamlux, l-identifikazzjoni tieghu kemm mill-persuni li kienu fil-hanut in kwistjoni w persuna ohra li kienet tinsab fil-vicinanzi kif ukoll minn certi ritratti li ttiehdu mill-close circuit tv camera fl-istess hanut ftit kienet thalli opportunita` li l-hati jikkontesta r-responsabbilitajiet tieghu fl-akkadut u, ghalkemm ma nqabadx "red handed", l-ghemil tieghu gie registrat. Inoltre mir-resume` tal-fedina penali tieghu jidher car li hu jirrapprezenta certa minaccja ghas-socjeta` li taghmilha imperattiva li hu jigi karcerat ghal perjodu sostanzjalment twil.

"Ghar-rigward tas-sottomissjoni li minn zmien il-kommessjoni tar-reati 'l hawn huwa kellu zewgt itfal, anki jekk dan huwa veru (ghax ma saret ebda prova tieghu), dan mhux necessarjament ghandu jigi rifless f'xi nuqqas sostanzjali fil-piena erogabbli ghaliex kif gie ritenut mill-Qorti tal-Appelli Kriminali (kollegjali) **fis-**sentenza taghha **"Ir-Repubblika ta' Malta vs. Tracey Borg" [15.5.2003] : -**

""……. Il-Qorti ma tarax li l-fatt li l-appellanti, fil-mori ta' din il-kawza, ghazlet li jkollha t-tfal ghandu jinfluwixxi fuq il-piena. Kieku kellu jsir hekk, persuna taht process kriminali, jew addirittura sentenzjata mill-Qorti tal-ewwel grad, tista' facilment tirrikorri ghal espedjent li jkollha t-tfal bil-ghan li tinkorri piena inqas harxa. Kulhadd irid jerfa' r-responsabilta' ghall-azzjonijiet tieghu w id-decizjoni ta' persuna li jkollha jew ma jkollhix tfal hija decizjoni personali li wiehed irid jizen b'responsabilta' w impenn, konsidrati c-cirkostanzi personali tal-persuna koncernata. Jekk xi hadd jiddeciedi li jkollu t-tfal meta jkun il-habs, hu jrid jerfa' l-konsegwenzi tal-agir tieghu w ma jistax jistenna li xi Qorti toqghod tqis il-konsegwenzi ghall-prole li ma jkunx qies hu stess."

"Ghalkemm f'dan il-kaz il-hati ma kienx il-habs meta kellu t-tfal, xorta wahda kien jaf li qed jiffacja proceduri penali ghar-reati serji minnu llum ammessi li setghu jwasslu ghal

piena karcerarja sostanzjali. B’danakollu xorta wahda ghamel l-ghazliet tieghu li pero` skond l-insenjament tal-Qorti tal-Appell Kriminali (kollegjali) m’ghandhomx iwasslu ghal mitigazzjoni fil-piena

“Is-sottomissjoni, imbaghad, tal-abbli difensur li la darba l-arma uzata fil-“hold up” ma nstabitx, m’ahniex f’posizzjoni li nkunu nafu x’arma kienet u jekk hux arma propja jew xi wahda tal-loghob, kif abbilment issottometta l-prosekutur, ma tistax titiehed inkonsiderazzjoni f’dan l-istadju ghaliex il-hati ammetta inkondizjonatament u bla rizervi l-erba’ kapi tal-Att tal-Akkuza w ma jistax issa jerga’ jiftah ghad-dibbatitu xi kwalifiki jew addebiti li kienu nkluzi fl-imsemmi Att tal-Akkuza.”

3. L-aggravji tal-appellant – riassunti minnu taht sentenza wahda li tghid li *“il-piena inflitta fuqu mill-ewwel Onorabbli Qorti hija eccessiva u tmur oltre dak permess mill-ligi”* huma bazikament dawn:

i. li ma hux minnu li hu ma rregistrax ammissjoni fl-ewwel okkazjoni li kellu, ghax il-mistoqsija dwar xi jrid iwiegeb ghall-akkuzi migjuba kontra tieghu fl-Att ta’ l-Akkuza effettivament saret biss fl-udjenza tad-19 ta’ Gunju 2006;
ii. li fil-fatt, kieku ried, huwa kellu difizi kredibbli xi jressaq u ghalhekk l-ammissjoni tieghu ma kenitx wahda “teknika” ghax ma kienx hemm xi provi skjaccjanti kontra tieghu; *ergo*, skond hu, kellu jinghata aktar *discount* minhabba l-ammissjoni; u
iii. li ghalkemm il-fedina penali tieghu ma hix wahda sabiha, huwa ghandu bzonn l-ghajnuna biex jikkumbatti l-problema tad-droga tieghu, u l-ewwel Qorti naqset milli taghmel id-debita rakkomandazzjoni lill-awtoritajiet tal-habs.

4. Din il-Qorti, ezaminati l-atti kollha kif ukoll wara li hadet in konsiderazzjoni s-sottomissjonijiet tad-difensuri tal-partijiet – Dott. Malcolm Mifsud ghall-appellant u l-Avukat tar-Repubblika Anzjan Dott. Mark Said ghall-Avukat Generali – maghmula fl-udjenza tal-14 ta’ Dicembru 2006, ma tistax hlief tqis dana l-appell bhala wiehed altament

fieragh. L-appellant u l-avukat tieghu – sia jekk ikun l-Avukat tal-Ghajnuna Legali (bhalma jidher li hu f'dan il-kaz) u sia jekk ma jkunx – m'ghandhomx dritt jahlu z-zmien ta' din il-Qorti b'dan it-tip ta' appell, imgebbed ghall-ahhar u priv minn kull fondament guridiku. Kif gustament osservat l-ewwel Qorti, l-appellant, allura akkuzat, seta', kieku ried, jirregistra ammissjoni mhux biss fl-ewwel gurnata li fiha giet appuntata l-kawza – 30 ta' Gunju 2004 – izda appena ircieva l-Att ta' Akkuza f'Marzu 2004 billi jippresenta nota fil-Qorti Kriminali indikattiva ta' tali ammissjoni. Din il-Qorti, ghalhekk, ma tistax hlief tikkondividi pjenament l-osservazzjonijiet ta' l-ewwel Qorti fir-rigward ta' kemm l-ammissjoni kienet o meno wahda bikrija. Kwantu ghat-tieni aggravju, l-ewwel Qorti l-aktar li tat importanza fis-sentenza taghha kien ghall-fedina penali refrattarja tal-appellant; il-provi kontra tieghu – l-identifikazzjoni min-nies prezenti u r-registrazzjoni fuq ic-CCTV – kienu konsiderazzjonijiet pjuttost marginali. Apparti minn hekk, pero`, l-identifikazzjoni tal-appellant waqt *identification parades* li saru fil-kors ta' l-investigazzjoni tidher li kienet konkluzziva.

Fl-ahharnett, fir-rigward tat-tielet aggravju – jekk tista' ssejjahlu aggravju – mhux kompitu tal-Qrati li joqoghdu jaghmlu rakkomandazzjonijiet lil din jew dik l-awtorita`, hlief fejn il-ligi tispecifika li tali rakkomandazzjonijiet jistghu jew ghandhom isiru. Il-kompitu tal-Qrati hu li jiddeterminaw vertenzi.

Ghall-motivi premessi, tichad l-appell u tikkonferma s-sentenza appellata. U peress li dana l-appell huwa wkoll wiehed fieragh fit-termini tas-subartikolu (3) tal-Artikolu 512 tal-Kap. 9, tikkundanna lill-appellant multa ta' mitt lira (Lm100).

< Sentenza Finali >

---------------------------------TMIEM---------------------------------